

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 26CoCsp/5/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8720203154
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Jančíková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8720203154.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Jančíkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Mareka Kohúta, v spore žalobkyne: A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXXX/XX, XXX XX E., zastúpená: JUDr. Monika Marjanovič, advokátka, so sídlom Urbánkova č. 1562/6, 040 01 Košice, proti žalovanému: Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpený Advokátska kancelária GOLIAŠOVÁ GABRIELA s. r. o., so sídlom 1. mája 173/11, 911 01 Trenčín, IČO: 47 234 679, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 756,56 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 9Csp/82/2020 zo dňa 28.12.2022 takto

rozhodol:

- P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvej inštancie.
- Žalobkyňa m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 9Csp/82/2020 – zo dňa 28.12.2022 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 756,56 eur v lehote troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku (I. výrok), a žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej istiny (II. výrok).

2. Žalobkyňa sa žalobou domáhala voči žalovanému zaplataenia primeraného finančného zadostučinenia (ďalej aj ako „PFZ“) vo výške 756,56 eur, pretože v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod spisovou značkou 16Csp/7/2020 bola ako žalobkyňa v postavení spotrebiteľky úspešná. V uvedenom konaní žalobkyňa žiadala vydať bezdôvodné obohatenie, pretože zmluva o úvere č. 4303090080, ktorú uzatvorili strany sporu dňa 21.03.2013, bola v rozpore s právnou úpravou, pričom absencia obligatórnach náležitostí a nesúlad zmluvy so zákonom spôsobili jej bezúročnosť a bezpoplatkovosť. Rozsudok Okresného súdu Poprad, sp. zn.: 16Csp/7/2020 zo dňa 29.10.2019 nadobudol právoplatnosť dňa 20.11.2019 a bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn.: 7CoCsp/7/2020 zo dňa 29.06.2020. Týmto rozhodnutím súdu bol žalovaný zaviazaný na zaplataenie žalobkyni sumy 1.513,12 eur a k náhrade trov konania, ktorá istina je rozdielom medzi výškou úveru, ktorú žalovaný žalobkyni poskytol a tým, čo mu žalobkyňa vrátila s úrokmi a poplatkami.

3. Žalovaný so žalobou nesúhlasil, nárok žalobcu považoval za neopodstatnený čo do dôvodu aj výšky. Podľa žalovaného žalobkyňa nepreukázala, že žalovaný svojím konaním porušil súčasne kumulatívne ustanovenia zákona o ochrane spotrebiteľa a osobitného právneho predpisu. Zároveň žalovaný dodal, že predpokladom uplatnenia tohto inštitútu je tiež to, aby aspoň potenciálna hrozba ujmy v dôsledku porušenia práv alebo povinností vznikla, inak nie je čo reparaovať. Rozhodnutie Okresného súdu Poprad vo veci sp. zn. 16Csp/17/2019 žalovaný nepovažoval za úspešné uplatnenie porušenia práv alebo

povinností ustanovených zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, keďže predmetom uvedeného konania bolo výlučne vydanie bezdôvodného obohatenia s príslušenstvom. Žalovaný tiež dodal, že žalobkyni žiadna ani potenciálna ujma nevznikla, naopak, získala najvýhodnejší úver, aký by jej neposkytla žiadna banka. Podľa žalovaného inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa, resp. na kompenzáciu jej majetkovej škody.

4. Súd prvej inštancie zistil tento skutkový stav:

- rozsudkom Okresného súdu Poprad, č. k.16Csp/17/2019-145 zo dňa 29.10.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 7CoCsp/7/2020 – 191 zo dňa 29.6.2020, ktorý nadobudol právoplatnosť 14.7.2020 bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobkyni titulom vydania bezdôvodného obohatenia sumu 1.513,12 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, v prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá a žalobkyni bola priznaná náhrada trov konania v rozsahu 53,1%;

- z odôvodnenia súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobkyňa a žalovaný uzavreli dňa 21.03.2013 zmluvu o hotovostnom úvere č. 4303090080, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyni úver v celkovej výške 1.500 eur, pričom celková čiastka, ktorú mala žalobkyňa zaplatiť bola uvedená vo výške 3.476,76 eur a to v mesačných splátkach 43,49 eur pri počte splátok 84, ročnej úrokovej sadzbe 28,48 %, RPMN od 31,9 do 33,2 % a v lehote splatnosti 84 mesiacov po poskytnutí úveru. Súd prvej inštancie posúdil, že poskytnutý úver je treba považovať za bezúročný a bez poplatkov z dôvodu neuvedenia termínu konečnej splatnosti úveru a taktiež z dôvodu uvedenia nesprávnej výšky RPMN v zmluve o spotrebiteľskom úvere, pričom tiež konštatoval použitie klamlivých praktík zo strany žalovaného;

- odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol zdôraznil správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k porušeniu jednotlivých ustanovení zákona č. 129/2010 Z. z.;

- žalobkyňa na pojednávaní uviedla, že to čo s ňou robilo Home Credit bolo pre ňu veľmi stresujúce. Žalobkyňa šla do VÚB zaplatiť si šek, kde stretla riaditeľa, ktorý jej odporučil, že môže s nimi uzavrieť zmluvu o úvere, aby vyplatila Home Credit, ale ona nevedela, koľko ešte dlhuje, potom jej objasnili, že jej dlh činí 88,87 eur, pričom chceli, aby celú čiastku vyplatila, ale keďže žila zo starobného dôchodku, nebolo možné, aby túto celú sumu vyplatila. Oni sa potom riadili svojimi podmienkami a stalo sa potom to, čo ju psychicky zruinovalo. Z uvedenej sumy zaplatila 43,39 eur a oni jej stále niečo dodávali k tomu asi na 30 krát, bol to taký začarovaný kruh. Potom sa stalo to, že dostala preplátok z OSBD a z toho už ten zvyšok vyplatila. Bolo to celé veľmi ponižujúce, stále jej niečo vytýkali, stále ju kontaktovali, mala z toho stresy a vyústilo to do takej miery, že dostala náhlu cievnu mozgovú príhodu, kde s nepriaznivým zdravotným stavom musela byť ďalej vyšetrovaná a liečená až v Košiciach. Podali žalobu a ten prvý spor vyhrali, ale žiada, ak by bolo možné aj finančné zadosťučinenie za to všetko, aspoň v tých 50tich percentách.

5. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, podľa ktorého spotrebiteľ, ktorý na súd úspešne uplatnil porušenie práva alebo povinnosti ustanovené týmto zákonom osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti týmto zákonom osobitnými predpismi zodpovedá.

6. Z uvedeného ustanovenia súdu prvej inštancie teda vyplynulo, že predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde, pričom zákon nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma, postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde. Úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti, ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, je naplnené podľa súdu prvej inštancie vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, resp. ak tak urobí v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku, pričom či došlo k takému úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinností, vyplynie až z rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

7. V danom prípade súd prvej inštancie vyhodnotil, že vo veci 16Csp/17/2019 pred Okresným súdom Poprad mala žalobkyňa úspech, pokiaľ ide o vyhodnotenie porušenia zákonných povinností v zmysle

zákona č. 129/2010 Z. z., teda v základe uplatneného nároku, a pokiaľ ide o výšku nároku, mala úspech v sume 1.513,12 eur, t.j. vo väčšej časti, a teda ukončením tohto konania bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného primerané finančné zadostučinenie.

8. Čo sa týka výšky primeraného finančného zadostučinenia, súd prvej inštancie poukázal, že aj keď zákon nevyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadostučinenie, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma, v prejednávanej veci k vzniku ujmy na strane žalobkyne bez akýchkoľvek pochybností došlo, keďže žalovaný prijal od žalobkyne plnenie, na ktoré mu nárok nevznikol. Bezdôvodné obohatenie žalovaného preto tiež súd prvej inštancie nevyhodnotil ako konanie v súlade s dobrými mravmi, s poukazom, že zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi priamo vyplýva z ust. § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Ďalej súd prvej inštancie vychádzal tiež zo zistenia, že žalobkyňa bola nedôvodne vystavená psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty, a to až do právoplatného skončenia konania o vydanie bezdôvodného obohatenia, pritom bolo zrejmé, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý do zmluvy naformuloval nesprávne znenia, resp. zmluva neobsahovala náležitosti podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a snažil sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatiť o sumu 1.513,12 eur. Za primerané, vzhľadom na všetky okolnosti prípadu, súd prvej inštancie považoval finančné zadostučinenie vo výške 756,56 eur, ktorá čiastka zodpovedá polovici sumy 1.513,12 eur a ktoré považoval jednak za vyrovnanie ujmy žalobkyne, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, a satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť, a jednak za sankciu postihujúcu žalovaného, ktorý pri dojednávaní úverovej zmluvy konal závadne.

9. O nároku na náhradu trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovení § 255 ods. 1 a § 262 CSP podľa zásady úspechu a úspešnej žalobkyni tak priznal náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

10. Proti rozsudku súdu prvej inštancie a to proti výrokom, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobkyni PFZ a ktorým bol žalobkyni priznaný nárok na náhradu trov konania, podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) Civilného sporového poriadku. Žalovaný považuje rozhodnutie za nedôvodné a nepodložené v priznanej výške.

11. Žalovaný s citáciou ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. poukázal, že predpokladom toho, aby súd mohol priznať primerané finančné zadostučinenie je skutočnosť, že spotrebiteľove práva a povinnosti sú porušené a sám vyvíja iniciatívu ako túto situáciu odvrátiť a zabezpečiť si súdnym rozhodnutím ochranu, pričom spotrebiteľove práva a povinnosti však úverovou zmluvou uzatvorenou so žalovaným neboli žiadnym spôsobom poškodené a spotrebiteľ žiadne poškodenie práv neprezentoval, keďže predmetom konania vedeného pod sp. zn. 16Csp/17/2019 bolo výlučne vydanie bezdôvodného obohatenia, čo nemožno vyhodnotiť ako úspešné uplatnenie práv alebo povinností. Žalovaný k uvedenému poukázal, že žalobkyňa bola tak v konaní vedenom pod sp. zn. 16Csp/17/2019 a tiež v súčasnom spore zastúpená advokátom, preto nebola v oslabenej pozícii voči veriteľovi a keďže iniciátorom oboch súdnych konaní je práve žalobkyňa, preto podľa žalovaného akékoľvek tvrdenia o stresoch sú maximálne zavádzajúce a účelové.

12. Ďalej žalovaný v odvolaní uviedol, že len samotné porušenie zákona č. 250/2007 Z. z. nestačí, ale súčasne je potrebné preukázať aj porušenie práv alebo povinností ustanovených inými predpismi, pričom žalobkyňa neuviedla, akým spôsobom mal žalovaný jej práva spotrebiteľa porušiť. V tomto smere žalovaný zdôraznil, že ak žalobkyňu vyzýval na úhradu jej dlhu, bol to prirodzený postup ako následok porušenia povinnosti žalobkyne plniť dlh riadne a včas, čo musela žalobkyňa ako vysokoškolsky vzdelaná osoba predpokladať. Následné vyhlásenie úveru za bezúročný a bez poplatkov považoval žalovaný za výhodu pre žalobkyňu, s ktorou žalobkyňa ani hypoteticky pri uzatváraní zmluvy nepočítala, a naopak šlo o ujmu pre žalovaného, pretože prišiel o zisk,

13. Podľa žalovaného vyhlásením úverovej zmluvy za bezúročnú a bez poplatkov z dôvodu chýbajúcich náležitostí žiadna škoda spotrebiteľovi nevznikla, práve naopak, získal výhodu bezúročného a bez poplatkového úveru, ktorý by mu neposkytla žiadna banka ani iná inštitúcia. Ak by na základe takejto skutočnosti malo byť spotrebiteľovi priznané ešte aj primerané finančné zadostučinenie, žalovaný je toho názoru, že výklad právnej normy § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. nie je správne aplikovaný. Žalovaný poukázal na rozhodnutia odvolacieho súdu sp. zn. 17Co/17/2018 zo dňa 10.04.2018, sp. zn.

9Co/50/2018 zo dňa 26.06.2018, sp. zn. 17CoCsp/40/2022 zo dňa 19.01.2023, podľa ktorých primerané finančné zadosťučinenie nemôže slúžiť ani k neprimeranému finančnému obohacovaniu sa spotrebiteľov a jeho podstatou nie je sankčná povaha. Žalovaný zdôraznil, že žalobkyni mohla potencionálne vzniknúť len ujma za zaplatené úroky, ktorá však bola nahradená podľa rozsudku v konaní 16Csp/17/2019 a iná ujma žalobkyni nevznikla, preto žalovaný za nedôvodné a neadekvátne považoval zamieňanie inštitútu bezdôvodného obohacovania s inštitútom primeraného finančného zadosťučinenia, ktorého priznaním by sa z poskytovania úverov stala príjmová činnosť pre spotrebiteľov.

14. Žalovaný zopakoval, že to bola práve žalobkyňa, ktorá si o poskytnutie úveru žiadala, s výškou poskytnutého úveru bola oboznámená, taktiež si bola vedomá, že si berie spotrebiteľský úver, z ktorého si veriteľ uplatňuje úroky a poplatky, pričom s celým týmto procesom žalobkyňa ako klient vedome a dobrovoľne súhlasila podpisom úverovej zmluvy, preto je pre žalovaného nepochopiteľné, aby výhodu v rýchlosti získaní finančných prostriedkov, ktorú jej žalovaný poskytol, pretočil na „ujmu“, resp. „hrozbu ujmy“, za ktorú požaduje primerané finančné zadosťučinenie. V danom prípade žalobkyni žiadne, ani len potenciálne riziko ujmy nehrozilo, ale z celého zmluvného vzťahu so žalovaným sa snaží len vyťažiť výhody a finančné prostriedky. Podľa žalovaného súdy by nemali spotrebiteľov zbavovať zodpovednosti za svoje záväzky a následne im ešte priznať primerané finančné zadosťučinenie. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohacovanie sa žalobkyne resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany, preto je podľa žalovaného v konaní nevyhnutným skúmať aj hľadisko primeranosti uplatneného nároku. Žalobkyňa doposiaľ žiadnym spôsobom nepreukázala, v čom pociťovala porušenie svojich zákonných práv alebo povinností, aké to malo pre ňu dôsledky, v čom vidí odôvodnenosť požadovanej výšky primeraného finančného zadosťučinenia v hodnote 756,56 eur. K výške primeraného finančného zadosťučinenia žalovaný poukázal na rozsudok odvolacieho súdu sp. zn. 9Co/36/2020 zo dňa 10.09.2020, taktiež na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19CoCsp/33/2021 zo dňa 27.10.2021 a na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43CoCsp/8/2022 zo dňa 26.05.2022.

15. Žalovaný navrhol odvolaciemu súdu, aby rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konania a priznal žalovanému náhradu trov konania.

16. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že úspešným uplatnením nároku na vydanie bezdôvodného obohacovania z titulu porušenia jej práv žalovaným v pôvodnom konaní vedenom na súde prvej inštancie pod spisovou značkou 16Csp/7/2020 splnila zákonný predpoklad pre uplatnenie nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. V prípade žalovaného išlo o závažné porušenie práv a povinností zameraných na ochranu spotrebiteľa, keď úverová zmluva, ktorú uzavreli žalobkyňa so žalovaným, v rozpore so zákonom neobsahovala obligatórne náležitosti spotrebiteľskej úverovej zmluvy v zmysle zákona č. 129/2010 Z. z.. Účelom poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia je podľa žalobkyne odčinenie útrap, keď sú voči spotrebiteľovi uplatňované nezákonné nároky alebo je vystavený bezprostrednej hrozbe nezákonných nárokov, je bezdôvodne sankcionovaný, znevýhodňovaný a diskriminovaný. Žalobkyňa ako spotrebiteľka nebola povinná preukazovať ujmu, ktorá jej vznikla, pretože zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie nie len v prípade vzniku ujmy, ale už aj vtedy, keď jej ujma v nadväznosti na porušenie práva spotrebiteľa vzniknúť mohla. Spotrebiteľ tiež nie je povinný odôvodňovať vzniknutú ujmu a stav právnej neistoty, prípadne uvádzať iné skutočnosti, týkajúce sa nároku na primerané finančné zadosťučinenie bezprostredne v konaní, v ktorom bolo vyslovené porušenie práva na ochranu spotrebiteľa. Pri posudzovaní predmetného nároku je potrebné podrobiť prieskumu a vyhodnotiť, či v danom zmluvnom vzťahu existovala už len hrozba vzniku ujmy. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia podľa žalobkyne neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy a táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a podobne, preto priznané finančné zadosťučinenie vo výške 756,56 eur je podľa žalobkyne primerané. Žalobkyňa navrhla odvolaciemu súdu, aby rozsudok Okresného súdu Poprad zo dňa 28.12.202 ako vecne správne potvrdil v súlade s § 387 Civilného sporového poriadku a priznal jej náhradu trov odvolacieho konania.

17. Ďalšie vyjadrenia strany sporu v odvolacom konaní nepredložili.

18. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP) oprávnenou osobou (§ 359 CSP), prejednal odvolanie žalovaného a preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP bez toho, aby nariadil pojednávanie podľa § 385 CSP (a contrario). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP). Po prieskume napadnutého rozsudku (§ 379, § 380 ods. 1, 2 CSP) dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

19. Žalovaný podal odvolanie z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP, teda že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

20. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Zistený skutkový stav vychádza z procesnej aktivity strán sporu, ktoré počas súdneho konania pred súdom prvej inštancie na preukázanie svojich tvrdení navrhli dôkazy.

21. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávny právny posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010).

22. Žalobkyňa sa žalobou domáhala priznania primeraného finančného zadosťučinenia podľa ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. vo výške 756,56 eur ako primerané finančné zadosťučinenie z dôvodu, že v predchádzajúcom súdnom konaní vedenom pred Okresným súdom Poprad pod sp. zn. 16Csp/7/2020 o vydanie bezdôvodného obohatenia bola ako spotrebiteľka úspešná.

23. Podľa poslednej vety ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Predpokladmi pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom a zároveň úspešný uplatnený nárok, ktorý vznikol porušením práv spotrebiteľa, teda práv nie len podľa zákona č. 250/2007 Z. z., ale aj práv podľa piatej hlavy prvej časti Občianskeho zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch prípadne iných predpisov prijatých na ochranu spotrebiteľov.

24. Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenal, že pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práva alebo povinnosti napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (pozri uznesenie NS SR, sp. zn. 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.09.2016). V súvislosti s výkladom samotného pojmu „úspešné uplatnenie práva“ zo strany spotrebiteľa, odvolací súd tiež poukazuje na interpretačné pravidlo citované v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo 45/2012 zo dňa 24. júna 2013, podľa ktorého „pri nejednoznačnom výklade akejkoľvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa, je potrebné uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa“.

25. V danej právnej veci mal aj súd prvej inštancie jednoznačne za preukázané, že v konaní vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 16Csp/7/2020 si žalobkyňa úspešne uplatnila svoje práva ako spotrebiteľ, pričom v rozsudku súd zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia, vychádzajúc zo spotrebiteľského vzťahu na základe úverovej zmluvy zo dňa 21.3.2013, ktorá bola posúdená ako spotrebiteľská zmluva. Uvedené znamená, že žalobkyňa ako spotrebiteľ si úspešne uplatnila svoje práva proti žalovanému ako dodávateľovi, ktorý sa v dôsledku nedodržania zákonných povinností voči spotrebiteľovi bezdôvodne obohatil. Preto nie je dôvodná námietka žalovaného, že pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia neboli splnené zákonné predpoklady. Pre priznanie nároku tiež nie je podľa odvolacieho súdu relevantné, či voči žalobkyni žalovaný uplatnil alebo neuplatnil zmluvné podmienky, keďže dôležité je, že vôbec si ako dodávateľ finančnej služby dovolil porušiť ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch tak, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere neboli uvedené všetky podstatné náležitosti, resp., boli uvedené nesprávne.

26. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Zákon nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Bez právneho významu je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy. V prejednávanom prípade možno konštatovať, že zo strany žalovaného došlo k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré spôsobilo priamu finančnú ujmu spotrebiteľovi. Na odstránenie tohto nepriaznivého stavu musela žalobkyňa absolvovať súdne konanie, v ktorom sa domohla úspešne práva na vrátenie týchto finančných prostriedkov.

27. Na tomto mieste odvolací súd považuje uviesť, že bol to práve žalovaný, ktorý nepostupoval s odbornou starostlivosťou a koncipoval obsah zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom do nej neuviedol všetky náležitosti vyžadované zákonom (§ 9 zákona o spotrebiteľských úveroch), pričom žalobkyňa ako spotrebiteľ obsah takejto zmluvy ovplyvniť nemohla. Každý spotrebiteľ má právo, aby mu na podpis bola predložená taká zmluva, ktorá obsahuje všetky náležitosti vyžadované zákonom.

28. Krajský súd v Prešove v rozsudku sp. zn. 7Co/35/2018 zo dňa 26.6.2018 skonštatoval, že „žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobu v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov, a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Ak žalovaný ako subjekt dlhodobu pôsobiaci na finančnom trhu, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie úverov, v rozpore so zákonom inkasuje úrok a poplatky, ktoré v súlade s v tom čase účinnou právnou úpravou požadovať nemohol, jeho konanie nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Je skutočne veľmi ťažko uveriť, aby žalovaný nemal vedomosť o tom, čo môže spôsobiť preberaním úroku a poplatkov neuvedených v zmluve o spotrebiteľskom úvere a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzročený.“

29. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, odvolací súd poukazuje rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zverejnené ako R 48/2022 v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 4/2022, ktorého právna veta znie: „Pre priznanie práva na zadosťučinenie spotrebiteľa, ktorý úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, je rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadosťučinenia; jeho konkrétnu výšku určuje súd úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu.“ (Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2022, sp. zn. 7Cdo/92/2021). Teda z uvedeného vyplýva, že výška finančného zadosťučinenia závisí od úvahy súdu, pričom nie sú stanovené žiadne kritéria pre určovanie jeho výšky. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Odvolací súd tiež poukazuje, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že primerané finančné zadosťučinenie má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak podľa názoru odvolacieho súdu ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Uvedené závery plne korešpondujú s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019.

30. Odvolací súd poukazuje na svoju rozhodovaciu prax, podľa ktorej pri dôvodnosti uplatneného nároku na priznanie finančného zadosťučinenia berie do úvahy nielen tú skutočnosť, že nedodržanie ust. § 9 zákona o spotrebiteľských úveroch je spôsobilé negatívne zasiahnuť do majetkovej sféry spotrebiteľa a potenciálne ohroziť jeho sociálny či rodinný život, ale zohľadňuje aj postoj spotrebiteľa. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia predstavuje doplnkovú ochranu spotrebiteľa, ktorú z explicitného znenia zákona nemožno stotožňovať s úspešne uplatneným právom (pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/114/2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/179/2018 zo dňa 31.01.2019, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/115/2018 zo dňa 29.01.2019).

31. Odvolací súd je tiež aj toho názoru, že poskytovanie právnej ochrany v dôsledku porušenia práv strán sporu má byť vyvážené a nemôže slúžiť neprimeranému finančnému obohacovaniu spotrebiteľa. V dôsledku konania žalovaného žalobkyňa musela chrániť svoje spotrebiteľské práva súdnou cestou, s čím súvisí vynakladanie prostriedkov a času na vyhľadanie odbornej pomoci. Nie je snáď ani potrebné pripomínať, že súdne konania sú stresujúcim zážitkom, vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu, či možnosti vzniku ďalšej majetkovej ujmy v podobe náhrady trov konania protistrane, v prípade neúspechu v konaní. Odvolací súd tiež pripomína, že žalobkyňa nebola jediným spotrebiteľom, ktorý sa domáhal či už vydania bezdôvodného obohatenia alebo určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky (rozsudky všeobecných súdov zverejnené na portáloch slov-lex.sk alebo na Ministerstva spravodlivosti SR), a teda aj žalovaný, ak by dobrovoľne upustil od nedovoleného konania a prejavil voči svojim klientom čestnosť a snahu napraviť protiprávny stav, k súdnym konaniam vedených zo strán spotrebiteľov by vôbec nemuselo dochádzať.

32. Žalobkyňa svoj nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia neodôvodnila len svojou úspešnosťou v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia, ale na pojednávaní popísala, aké útrapy zo strany žalovaného znášala. Čo sa týka primeranosti priznanej výšky primeraného finančného zadosťučinenia, odvolací súd sa nestotožňuje s námietkou žalovaného, že ide o neprimeranú sumu, keďže bolo jednoznačne konštatované porušenie spotrebiteľských práv zo strany žalovaného a tiež treba dodať, že výška priznaného primeraného finančného zadosťučinenia vychádza z úvahy súdu, pričom podľa názoru odvolacieho súdu nie je možné brať do úvahy tú skutočnosť, že žalobkyňa sama požiadala o úver a podpisom zmluvy súhlasila s podmienkami, keďže je zrejmé, že žalobkyňa znenie zmluvných podmienok ovplyvniť nemohla. Preto odvolací súd je toho názoru, že priznaná suma 756,56 eur zodpovedá svojmu účelu, teda poskytuje žalobkyni ako spotrebiteľovi satisfakciu a mala by odradiť dodávateľa od ďalšieho prípadného porušovania práv spotrebiteľov.

33. Predovšetkým je potrebné si uvedomiť, že výsledkom súdneho konania je autoritatívne rozhodnutie, podľa ktorého je v sporovom konaní vždy jedna strana sporu úspešná a druhá strana neúspešná. Súčasťou práva na spravodlivý proces tak nemôže byť právo na to, aby bola procesná strana (žalobca, i žalovaný) pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa všeobecný súd stotožnil práve s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom strany sporu, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok (porov. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010).

34. Podľa odvolacieho súdu skutočnosti uvedené v odvolaní žalovaného teda neboli spôsobilé spochybniť správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie, preto odvolanie žalovaného z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov nemožno považovať za opodstatnené. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania a stanoviská strán k veci, výsledky vykonaného dokazovania, a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na zistený skutkový stav, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Rozsudok preto nemožno považovať ani za nepresvedčivý. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil, aj čo do súvisiaceho rozhodnutia o trovách konania pred súdom prvej inštancie.

K trovám konania

35. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

Podľa § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá náhradu trov konania právo.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

36. V civilnom sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní. Ak mala strana plný úspech vo veci, prizná sa jej tiež celá náhrada nákladov konania, ak mala strana len čiastočný úspech, náhrada nákladov bude pomerne rozdelená. Ak je úspech a neúspech vyvážený, vysloví súd, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

37. Avšak v danom prípade ide o konanie, kde je potrebné rozlišovať úspech čo do základu uplatneného nároku a čo do výšky, pretože výška PFZ v týchto sporoch závisí od úvahy súdu v dôsledku posúdenia okolností jednotlivého prípadu. „Nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože nemožno ho zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Žalobcu je nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu (alebo od znaleckého posudku). Žalobcovi teda bude priznaná náhrada trov konania z prisúdenej sumy, avšak v plnej výške“ (pozri Števček, M., Ficová S., a Baricová, J. a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 926)

38. Podľa stabilnej rozhodovacej praxe konania, v ktorých rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy súdu, predstavujú výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok sporového konania. Úvaha súdu sa môže týkať len skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia (nie základu uplatneného nároku). Pre priznanie plnej náhrady trov konania v tomto prípade nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu sporovej strany (v nepatrnej časti alebo prevažnej časti). Úvaha súdu o výške plnenia sa musí opierať o hmotné právo, spravidla o právne normy, v ktorých je rozsah nároku upravený vymedzením právne relevantných kritérií, jeho samotné určenie (vyčíslenie) vyplýva z konkrétnych okolností danej veci. Pre priznanie plnej náhrady trov konania nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu (v nepatrnej časti alebo prevažnej časti), a to ani to, akú sumu v pomere k súdom priznanej sume strana uplatňovala. Za neúspech sa nepovažuje rozdiel medzi uplatňovanou a priznanou výškou nároku. Predpokladom pre aplikáciu tohto ustanovenia je výlučne skutočnosť, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. (pozri napr. rozsudky Krajského súdu v Prešove napríklad sp. zn. 13Co/49/2018 zo dňa 28.1.2019, 24Co/49/2017 zo dňa 22.2.2018, 18Co/92/2018 zo dňa 16.01.2019)

39. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd nárok na náhradu trov odvolacieho konania priznal žalobkyni ako úspešnej strane v rozsahu 100% s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

40. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP)

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 422 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody - § 421 a § 422 CSP) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 160 ods. 2 CSP dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.